

Energiveteranenes¹ hørings svar til Endringer i energiloven, § 4 - 2 Utenlandsforbindelser

Energiveteranene viser til høringsbrev fra Olje- og energidepartementet av 9/11 2015 med forslag om endringer i energiloven, § 4 - 2.

Energiveteranene har følgende uttalelse om lovforslaget:

Sammendrag, konklusjon.

Energiveteranene er uenig i lovendringsforslaget, og anbefaler at det fortsatt skal være lovfestet at ingen andre enn sentralnetteier gis konsesjon til å bygge, drive og eie utenlandsforbindelser. Dette er i tråd med det forslag som regjeringen nå fremmer om skarpere skille mellom monopol og konkurranseutsatt virksomhet, og i samsvar med Reitenutvalgets tilråding.

Med andre eiere enn Statnett vil sentralnettet bli påført utgifter og miste inntekter.

Om OEDs forslag.

Energiveteranene vil tilbakevise de argumentene som er anført til fordel for lovendringen. På samme måte som det vil være uheldig med flere eiere og operatører i sentralnettet, vil det være ineffektivt med flere eiere og operatører av utenlandsforbindelsene. Det er vanskelig å se for seg at konkurransen mellom flere eiere vil medføre bedre prosjekter, og spesielt ikke bedre handelsløsninger. Prosjektene er samarbeidsprosjekter med de tilknyttede land, slik at teknologiimpulser og markedsmuligheter alltid vil bli utløst. Risiko og finansiering med dagens ordning burde ikke være noe problem. Det er større problem med en finansielt svak aktør som er med i et samarbeid om en utenlandsforbindelse.

Energiveteranenes begrunnelse for å opprettholde dagens lov.

For de norske utenlandsforbindelsene er det bare Statnett, som eier det norske sentralnettet, som har fått konsesjon på å bygge og drive utenlandsforbindelsene på norsk side. Sentralnetteieren i den andre enden av forbindelsen står som eier av den utenlandske delen.

Det er derfor Statnett som sentralnetteier, og ikke som systemansvarlig vi fokuserer på her.

I lovforslaget fokuseres det på Statnett som systemoperatør.

Flere forhold tilsier at det må være sentralnettseier som bygger, eier og driver utenlandsforbindelsene:

- 1) En ny utenlandsforbindelse vil som regel kreve forsterkninger i sentralnettene i begge land. Kostnadene for disse forsterkningene må i aller høyeste grad tas med når rentabiliteten for en ny utenlandsforbindelse beregnes. Det skjer når det er sentralnetteierne på begge sider eier utenlandsforbindelse
- 2) I drift vil en utenlandsforbindelse gi en inntekt som til en hver tid er lik prisforskjellen mellom de to land multiplisert med det overførte kvantum. Ved at Statnett eier den norske del av utenlandsforbindelsen, vil disse inntektene tas inn i det norske sentralnettet. Slik kommer det alle deltagere i sentralnettet til gode - produsenter så vel som forbrukere.

¹ Energiveteranene er en uavhengig gruppe personer med bakgrunn fra norsk energiforsyning: Hans O. Bjøntegård, Erling Diesen, Hans H. Faanes, Erik Fleischer, Jon Ingvaldsen, Lars Thue og Jon Tveit

Dette vil ikke skje med andre eiere av utenlandsforbindelsene. Ved å åpne for andre eiere enn Statnett vil utenlandske kraftselskaper kunne komme inn som eiere, i prinsippet både på norsk og utenlandsk side. Dette vil gi en utilbørlig sterk markedsposisjon samtidig som at deler av avkastningen på norske naturressurser går til utlandet uten at de deltar i nødvendig finansiering av det norske sentralnettet.

- 3) Enhver ny utenlandsforbindelse må for Norges del begrunnes med samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Det er derfor nødvendig med en krevende simulering for å finne ut om det er tilfelle. Dette er krav som konsesjonsmyndighetene må stille til alle uansett hvem byggherren er.
- 4) En vesentlig del av kostnadene ved bygging av nye utenlandsforbindelser er industrileveranser. Disse skjer i skarp konkurranse på grunnlag av anbudsinnbydelser. Det er de samme industribedrifter som gir tilbud uansett hvem som er byggherre. Det er derfor lite sannsynlig at det vil være store forskjeller i tilbudene ved forskjellige byggherrer.

Andre eiere enn Statnett vil først og fremst kunne være produsenter. De kan være norske eller en samarbeidsgruppe av norske og utenlandske produsenter. Offisielt er motivet for at produsenter selv ønsker å bygge utenlandsforbindelser at de frykter at Statnett ikke vil bygge forbindelser raskt nok, og at det derved blir en innestenging av "elsertifikatkraften", og dermed lave kraftpriser. Det kan også være et motiv at søkerne ønsker å styrke sin markedsmessige posisjon. Vi forutsetter at Statnett utøver sitt ansvar, og utreder, søker konsesjon og bygger de utenlandsforbindelser som er samfunnsmessig riktig å bygge.

Hvis det åpnes for andre eiere enn Statnett, kan det medføre noen uheldige konsekvenser:

- 1) En ny utenlandsforbindelse vil påføre sentralnettet kostnader. Disse kan i prinsippet kompenseres med anleggsbidrag, men det har hittil ikke utkrystallisert seg noen praksis for hvordan anleggsbidrag skal beregnes i et masket sentralnett. Dvs. at andre eiere av utenlandsforbindelsen enn Statnett ikke ser alle kostnader.
- 2) Inntektene av en slik ny utenlandsforbindelse vil kun tilfalle den gruppen av produsenter som står som eier av forbindelsen og ikke til de øvrige brukere av sentralnettet.
- 3) En ny utenlandsforbindelse vil redusere inntektene for de eksisterende forbindelser, og derved ytterligere redusere inntektene til sentralnettet hvis det ikke er Statnett som står som eier.
- 4) En eier av en utenlandsforbindelse, som i tillegg eier produksjon på begge sider av forbindelsen, vil få en altfor sterk markedsposisjon. Det kan tenkes at det også vil kunne inngås bilaterale avtaler som forstyrrer det samfunnsøkonomiske markedet for utveksling av kraft.